

امیرحسین خالقی پژوهشگر اقتصاد سیاسی مطرح کرد:

ماموریت غیرممکن دولت

اقتصاد دانان و پژوهشگران انتظار دارند که سیاست گذار به مساعدتر شدن فضای کسب وکار کمک کند؛ با دست کم و حداقل در این فضا تورم ایجاد نکند. این همان انتظاری است که فعالان اقتصادی نیز از سیاست گذار دارند و افزایش تورم کالاهای وارداتی، کاملاً متناقض با این ایده است. زیرا بخشی از کالاهای وارداتی نهاده‌های تولید هستند و در صورتی که گران شوند، اقتصاد کشور نیز در تنگنا قرار می‌گیرد. امیرحسین خالقی، پژوهشگر اقتصاد سیاسی به خبرنگار روزنامه «هم‌میهن» می‌گوید: سیاست‌گذار باید بپذیرد که هیچ راه حل کوتاه مدتی برای بهبود وضعیت اقتصاد کشور وجود ندارد. دولت و سیاست‌گذار برای حل مشکلات اقتصادی کشور ناچار هستند که مسائل سیاسی را به مسائل اقتصادی گره نزنند زیرا اگر چنین کنند، اخبار بد سیاسی بر اقتصاد کشور تأثیر منفی خواهند گذاشت و فردایی در چشم‌انداز سرمایه‌گذاران وجود ندارد که بخواهند برای آن فردا، سرمایه‌گذاری کنند.

از آن جایی که بیشتر کالاهای وارداتی، نهاده‌های تولید هستند و کالاهای دیگر اساساً اجازه ورود به کشور ندارند، به نظر ناظران گرانی این کالاها چه تأثیری بر تولید کشور دارد؟

وضعیت بسیار وخیم‌تر از این حرف‌هاست؛ بیشتر واردات کشور نهاده‌های تولید و نهاده‌های دامی هستند. بخشی دیگر از این واردات هم جزو ماشین‌آلات تولید به حساب می‌آیند. واقعیت این است که در صورتی که این روند ادامه‌دار باشد - که البته محتمل است - ما شاهد تکثیر بیشتر و نااطمینانی‌ها نسبت به آینده خواهیم بود. یکی دیگر از تبعات احتمالی ادامه این روند این است که در مقایسه با بقیه رقبای خود در منطقه، نوسان قیمتی بسیار بیشتر، عدم امکان برنامه‌ریزی برای آینده با شدت بیشتر خواهد بود. متأسفانه هم این‌طور نیست که بگوییم وقتی مسیری بسته شد، مسیر دیگر هموارتر خواهد بود. یعنی به بیان دیگر، نمی‌توانیم بگوییم که اگر تورم کالاهای وارداتی افزایش یافته است، می‌توانیم نیاز خود را از داخل رفع کنیم و از کالاهای داخلی استفاده کنیم. رفاه مصرف‌کننده نیز با این روند کاهش می‌یابد و دشواری‌های بیشتری برای مردم پیش می‌آید که این‌ها همه نشانه‌های آن است.

بی‌ثباتی‌ای که از آن حرف زدیم، چه چشم‌اندازی را برای تولیدکننده ایجاد می‌کند؟

بی‌ثباتی یعنی به هم خوردن محاسبات اقتصادی فعالان این حوزه، به هم خوردن محاسبه‌های اقتصادی نیز منجر به کاهش و چپسایه قطع جریان سرمایه‌گذاری در کشور برای آینده می‌شود. پایین آمدن سرمایه‌گذاری در کشور نیز به مفهوم کاهش حجم تولید و پروژه‌های اقتصادی و سقوط بهره‌وری اقتصادی است. همه این‌ها در کنار هم منجر می‌شود به تدریج اقتصاد از توان بهره‌برداری خود بکاهد و نتوان تولید آن کم می‌شود و مطلوبیت اقتصاد برای همه مردم کمتر می‌شود زیرا این به معنای گران شدن تدریجی قیمت‌هاست. به همین ترتیب، وقتی آمیدی به فردا نداشته باشید، برای آن هم کمتر سرمایه‌گذاری می‌کنید و نوسانات شدید قیمت و تورم حاصل از

علی سعدوندی کارشناس اقتصاد هشدار داد:

رانت تولیدکننده در اختیار واردات

که رانت مخصوص به صادرکننده تصاحب شده و در اختیار واردکننده قرار بگیرد. این که ادعا می‌شود ارز در اختیار حاکمیت است، اشتباه است. ارز هیچ‌وقت در اختیار حاکمیت نبوده است بلکه ارز به واردکنندگانی اختصاص یافته که در بسیاری از اوقات، از رانت و موقعیت‌های انحصاری برخوردار بوده‌اند.

پس مسئله، سیاست‌گذاری است...

ای کاش سیاست‌گذار، ترحمی که نسبت به واردکننده دارد را به تولیدکننده هم اختصاص می‌داد. ترحم به تولیدکننده همان ترحم به تولید ملی و اقتصاد ملی است. اما متأسفانه چنین نبود. بنابراین افزایش قیمت کالاهای وارداتی و افزایش تورم، می‌توانست منجر به تقویت تولید ملی شود اما چنین نشد. رانت صادرکننده در واقع تصاحب شده و به واردکننده اختصاص یافته است.

یک سوال برای من پیش آمده و آن هم این است که جایی که بخش زیادی از کالاهای وارداتی نهاده‌های تولید محسوب می‌شوند و اصلاً بسیاری از کالاهایی که تولید داخلی دارند، اجازه ورود به کشور ندارند، آیا افزایش قیمت نهاده‌های تولید منجر به افزایش هزینه‌های تولید ملی نمی‌شود؟ نهاده تولید، چرا در داخل تولید نشود؟ این سوال می‌تواند مغالطه محسوب شود. زیرا ارز ۴۲۰۰ تومانی، ارز نیمایی و ارز ۲۸۵۰۰ تومانی اجازه نمی‌دهد که نهاده‌های تولید در خود کشور تولید شود. به همین دلیل است که ما در زمینه کالاهای اساسی و نهاده‌های تولید، به کشورهای دیگر وابسته شده‌ایم. کشور می‌توانست به گونه دیگری عمل کند و خودکفا شود. منظور این است که خودکفایی کشور می‌توانست موجب سود شود. سیاست‌های دولت باعث شده که همه چیز به صورت دستوری و دولتی سرکوب شود. اگر کشور مستقل بود، قطعاً سود بیشتری از این استقلال می‌بردیم.

پس آیا می‌توان گفت سیاست‌های دستوری دولت که در همه این سال‌ها اجرا شده، منجر به عدم استقلال در کشور شده که هم تولیدکننده آسیب دیده و هم مردم در نهایت ضرر کرده‌اند؟

بله، دقیقاً همین‌طور است. به دلیل همین سیاست‌ها، تولید تضعیف شده و حالا با مسائل زیادی درگیر هستیم.

ضرورت تعامل بیشتر با بانک مرکزی

بخش خصوصی باید بیشتر با بانک مرکزی تعامل کند تا مشکل تعهد ارزی حل شود. عطاءالله اشرفی اصفهانی، رئیس کمیسیون کشاورزی و صنایع تبدیلی اتاق تهران با اشاره به تاکیدات رئیس جمهوری برای تعامل بیشتر بانک مرکزی با بخش خصوصی مخصوصاً اتاق بازرگانی گفت: متأسفانه با وجود درخواست‌های مطرح‌شده در هیئت نمایندگان و مکاتبات انجام‌شده توسط رئیس هیئت‌رئیس و کمیسیون کشاورزی اتاق تهران برای ارتباط با بانک مرکزی، هنوز این ارتباط آن‌طور که باید شکل نگرفته است. او افزود: در حال حاضر تولید توسط وزارت جهاد کشاورزی به درستی اتفاق می‌افتد و بازارهای صادراتی توسط این وزارتخانه ایجاد می‌شود اما بانک مرکزی معضلات زیادی برای صادرات این بخش ایجاد کرده است. این عضو هیئت نمایندگان اتاق تهران گفت: تراز تجاری کشور منفی است و بخش کشاورزی با صادرات و ارزآوری می‌تواند در اصلاح این تراز مؤثر واقع شود.

فشار بودجه ۱۴۰۳ بر تولیدکنندگان

به نظر می‌رسد سند دخل و خرج کشور در سال جدید، فشار زیادی بر تولیدکنندگان تحمیل می‌کند. به گزارش اتاق ایران، محمود نجفی‌عرب، رئیس اتاق بازرگانی تهران، با بیان اینکه سال ۱۴۰۲ سال سختی بود، اظهار کرد: به نظر می‌رسد که در بودجه سال آینده فشارهای زیادی به بنگاه‌های اقتصادی تحمیل شود و بیشترین چالش پیش روی تولیدکنندگان خواهد بود به همین دلیل باید چانه‌زنی بیشتری با دولت انجام شود. وی افزود: در سال ۱۴۰۲ برای نخستین بار در اتاق تهران، بودجه‌ریزی عملیاتی بر مبنای برنامه راهبردی تنظیم شد که البته هنوز به ایده‌آل نرسیدیم. در تلاش هستیم با حاکمیت ارتباط تنگاتنگی داشته باشیم و حرف بخش خصوصی را به بخش دولتی انتقال دهیم. وی به بودجه ۱۴۰۳ اتاق تهران اشاره کرد و گفت: در سال آینده ۳۴ درصد بودجه اتاق صرف توسعه این نهاد خواهد شد که بر همین مبنای بودجه حمایتی از تشکل‌ها هفت برابر می‌شود.

کاهش تقاضای صنف خشکشویان

تقاضای خشکشویی شب عید، ۴۰ درصد کاهش یافته است. به گزارش ایسنا، ابوالفضل رجب‌زاده، رئیس اتحادیه خشکشویی و لباسشویی تهران با بیان اینکه تقاضای خشکشویی نسبت به سال قبل ۳۰ تا ۴۰ درصد کاهش داشته، گفت: اتحادیه تاکنون شکایات زیادی در رابطه با خشکشویی‌های آنلاین دریافت کرده و برخی از این واحدها استانداردهای شست‌وشو را رعایت نمی‌کنند. او با اشاره به کاهش تقاضای خشکشویی در آستانه نوروز نسبت به سال‌های قبل، اظهار کرد: همزمانی ماه رمضان با نوروز، سرمای هوا در اسفند و افت قدرت خرید مردم از جمله دلایل کاهش تقاضای خشکشویی‌ها است. وی با بیان اینکه مواد اولیه این صنف متأثر از نرخ ارز افزایش یافته، تصریح کرد: البته افزایش ۲۰ تا ۲۵ درصدی قیمت‌نرخ خشکشویی مربوط به ابتدای سال است و در آستانه نوروز افزایش قیمتی نداشته‌ایم. به گفته رجب‌زاده مواد اصلی خشکشویی، یعنی پرکلر اتیلن، وارداتی است.